

Jukka Mäkynen ps

Kirjallinen kysymys ulkomaille lähtevistä rahansiirroista

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen sosiaaliturvaa ei ole tarkoitettu ulkomaille lähteviin rahansiirtoihin. Esimerkiksi huonosti työllistyneissä maahanmuuttajaryhmissä on syytä olettaa, että huomattava osa ulkomaille lähtevistä rahansiirroista on maahanmuuttajan Suomessa nostamaa sosiaaliturvaa. Osa näistä siirroista voi olla myös pimeää rahaa. Monissa tapauksissa on mahdotonta tietää, mihin nämä rahalähtelykset päätyvät. Niillä saatetaan tukea esimerkiksi terroristista toimintaa. Jokainen voi tehdä lain rajoissa mitä haluaa palkkatyöstään tai yrittämisestä saamallaan ansioille, mutta Suomen sosiaaliturvaa ei ole tarkoitettu ulkomaille lähteviin rahansiirtoihin. Suomen sosiaaliturvamenot ovat kasvaneet viime vuosina räjähdysmäisesti eikä loppua näy. Ne miljoonat, jotka valuvat joka vuosi ulkomaille, on tarkoitettu ihmisen viimesijaisen toimeentulon turvaamiseen Suomessa. Ei ulkomaille lähteviin rahansiirtoihin. Hallituksen täytyy selvittää ulkomaille lähtevien rahansiirtojen laajuus sekä arvio siitä, kuinka paljon rahansiirrot ulkomaille tulevat lisääntymään erityisesti huomioiden vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden vyöry Suomeen ja näiden henkilöiden arvioitu vaikutus ulkomaille lähteviin rahansiirtoihin.

Helsingissä on Dahabshiil Money Transfer and Exchange Oy:n toimipiste, jonka liikevaihto muodostuu rahansiirtopalkkioista. Vuonna 2017 liikevaihto oli 71 076 euroa (vuoden 2018 tilinpäätöstä ei vielä ollut saatavilla). Dahabshiilin palkkio 100 euron siirrosta on 6 euroa. Liikevaihdon perusteella siirrettävän rahan määrä olisi ollut yli miljoona euroa (1 184 600 euroa), josta suurin osa meni Somaliaan. Suomeen suhteutettuna tämän rahan ostovoima Somaliassa on 15–20-kertainen. Ulkomaille rahaa välittävät monet muutkin, kuten Western Union, MoneyGram, erilaiset kansalaisjärjestöt ja moskeijat. Lisäksi käteistä rahaa jaetaan paljon pakolaisille, vaikka vähitellen ollaan siirtymässä maksukorttijärjestelmään. Käteisen vuoksi on mahdotonta tietää, että kuinka paljon rahaa todellisuudessa kulkeutuu ulkomaille, sen voi vain varovasti arvioida. CIA:n Factbookin mukaan rahalähtelykset eri maista Somaliaan ovat viime vuosina olleet noin 1,6 miljardia dollaria vuositasolla. Somalian bruttokansantuote oli vuonna 2017 hieman alle 7,4 miljardia dollaria. Näin ollen voidaan todeta, että viime vuosina Somaliaan lähteneiden globaalien rahansiirtojen osuus Somalian bruttokansantuotteesta vuositasolla on ollut yli 20 %:n luokkaa. Somalialaisten toimeentulo perustuu keskeisesti ulkomailta tuleviin rahansiirtoihin. Esimerkiksi suomalaisten kehitysjärjestöjen kattojärjestö Fingo ry:n mukaan jopa 40 prosenttia Somalian väestön toimeentulosta on rahalähtelyksistä riippuvainen.

Somaleita tai somalin kieltä äidinkielenään puhuvia on Suomessa noin 20 000. Saamieni tietojen perusteella jokainen somali (lapset mukaan lukien) lähettää keskimäärin 30 euroa kotimaahansa kuukaudessa. Tämä tarkoittaa 600 000 euroa kuukaudessa ja 7,2 miljoonaa euroa vuodessa. Jos

Kirjallinen kysymys KK 61/2019 vp

somalien työllisyysaste on vain 20 %, voidaan laskea karkeasti, että Kelan jakamia rahoja lähtee joka vuosi ulkomaille noin 5,7 miljoonaa pelkästään somalitaustaisten taholta.

Suomalaisen tulonjakopolitiikan tilannekuva on siis se, että suomalaisen veronmaksajan täytyy kaikkien muiden verojen ja maksujen jälkeen rahoittaa esimerkiksi Somaliassa asuvia ihmisiä. Jos Suomi esimerkiksi lakkauttaisi kokonaan kehitysavun maksamisen, niin maastamme lähtisi edelleen sosiaaliturvatukia miljoonia euroja vuodessa rahansiirtoina eri puolille maailmaa. Näin ollen koko tulonsiirtojärjestelmämme voidaan nähdä todellisena globaalina sosiaalitoimistona, jonka varassa ovat niin Suomessa asuvat maahanmuuttajat kuin heidän sukulaisensa ja tuttavansa lähtömaissaan. Tällainen toiminta täytyy kieltää.

Suomen lakiin on kirjattu seuraavaa toimeentulotukeen liittyen:

"Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo." (Laki toimeentulotuesta 1 luku Yleiset säännökset. 1 § Toimeentulotuen tarkoitus).

Kovin viimesijaisilta eivät toimeentulotukirahat näytä esimerkiksi Suomessa asuvien somalien ulkomaille lähettämien rahansiirtojen valossa. Yleinen lähtökohta sosiaaliturvan saamisessa tulisikin olla, että mikäli henkilö nostaa sosiaalitukia Suomessa, niin kuukausittaista rahansiirtoa vastaava summa vähennetään henkilön sosiaalityöstä. Suomalainenkin joutuu mennessään pankkiin tallettamaan käteistä rahaa antamaan tarkan perustelun käteisen alkuperästä. Sen sijaan rahansiirtoyhtiöön voi mennä kuka tahansa ja lähettää käteistä ulkomaille ilman kyselyjä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Arvio siitä, että kuinka paljon Suomesta on viimeisen kymmenen vuoden aikana lähtenyt vuositason rahansiirtoja ulkomaille eri maahanmuuttajaryhmissä,

mikä on ennuste ulkomaille lähtevien rahansiirtojen volyymin lisääntymisestä lähivuosina ja

mitä hallitus aikoo tehdä, että ulkomaille lähtevät sosiaalityönsä rahansiirrot saadaan kuriin?

Helsingissä 2.8.2019

Jukka Mäkynen ps